

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у улици Коломбо број 6.

Власник КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ.

НАРОД

Гукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.
Главни уредник ДРАГ. С. ГОГИЋ

АУСТРИЈА И ПРИМОРЈЕ

Често се чује тврђење, како је Аустрија вољна да енергично потпомаже Словенце на Приморју и како она свима средствима покушава да у целом овом крају да чисто словеначки карактер чак и оним местима у којима Словенци нису у превази. Међутим, истина је само то да Аустрија ради против споразума Словенаца и Италијана, али о неком нарочитом фаворизирању Словенаца не може бити ни речи, ма да њих из појмљивих разлога, Аустрија нешто боље третира него Италијане. На против, и Словенци и Италијани, кад је реч о држању Аустрије према њима, у много су горем положају него Немци на Приморју, и ако су Немци најмалобројнији. То се најбоље види по државним издацима на јавну наставу у Приморју.

који су били предвиђени у буџету за 1914 годину, износили су за прво полугође: за шест немачких школа 374 и по хиљаде круна, за три италијанске школе 97 хиљада круна и за две југословенске школе 67 и по хиљада круна.

Што се тиче основних школа, држава издржава две школе италијанске: у Градишци и у Копру; једну словеначку, у Горици; једну хрватску, у Каству у Истри; једну тројезичну (немачка, италијанска и словеначка), у Горици; два припремна разреда: један словеначки у Толмину, и један хрватски у Павину. Државни издаци на ове школе за прво полугође 1914 били су овакви: за две италијанске школе 57 хиљада круна, за две школе југословенске и два припремна разреда 68 хиљада круна, за тројезичне школе 104 и по хиљаде круна.

Све грађанске школе, које држава издржава на приморју (три у Трсту и две у Пуљу) немачке су. На њих је држава утрошила у првом полугођу 1914 године 295 и по хиљада круна. Поред тога буџет предвиђа и суму од 3600 круна као нарочиту награду учитељима у Горици и у Истри, који предају немачки језик.

Излази да на Приморју, а то ће рећи у земљи која броји 437.387 Југословена и 356.495 Италијана и у којој Не-

маца готово и нема — влада да је немачким школама 673.952 круна, а италијанским 154.582 и југословенским 135.855 круна. Поред тога, она даје за тројезичне школе 104.828 круна.

Подржавајући и фаворизујући Немце овако очигледно на штету Југословена и Италијана, Аустрија је ипак имала куражи да тврди како нарочиту пажњу указује Словенцима, јер јој је потребно да спречи сваки споразум између оних који треба да буду једини господари на Приморју.

ЗВЕЗДИЦЕ

Кад је човек досетљив... Прегресана једна врло важна ствар у једном савезничком парламенту и један наш јуноша имао да поднесе извештај своме директору о току дискусије. Незнајући језик, он је поверио ову дужност неком нашем ча-Миши, који, из љубави према парламентаризму, у тој земљи већ поодавно тера фијакер. И наравно, испало је све као подмазано.

Гаранција.

ЈАПАНСКА ВОЈСКА

У Јапану је служење у војсци обавезно и лично за све грађане од 17 до 40 године.

Од навршене двадесете године за две године припадју сгалном кадру »генери«; пет година резерви »јобис«; десет година другом позиву »коби«, и затим трећем позиву »кокумин« до навршене четрдесете године.

Према званичним објавима, број младих за формацију годишњег контингента износи 500.000.

Пре рата позивало се само 120.000. То је било довољно да се мобилише војска од 1.630.000 људи, која је овако подељена: 740.000

бораца, 780.000 резерве и 115.000 територијалаца.

Али Јапан је за три године имао времена да извежба своје младе класе као и људе неизвежане из последњих класа.

Првобитна се цифра дакле морала увећати, и без сумње данашња војска има више од 19 дивизија, преко онога што је у почетку бројила.

Материјал је сразмерно увећан и удешен према потребама модерног рата.

Невероватно је, да је Јапан, помажући Савезнике, заборавио на себе; тако исто чудновато је кад се каже, да би Савезници интервенцијом Јапана у Русији, у индустријском погледу, били лишени драгоцених његових услуга. Зашто се то не каже за Америку?

Такође се приговара, да би настале врло велике материјалне тешкоће у слању, издржавању и снабдевању јачих јапанских снага на руско-немачком фронту.

Неки кажу да ће се изгубити у огромном простору онај јапански експедициони корпус, који би интервенисао у Русији. Међутим, према горњим цифрама, јапанска снага је сигурна и поуздана. Не може се порећи: јапанска интервенција није нипошто тако фантастична концепција, како је представљају појединци.

Што се тиче тако званих дипломатских разлога, они су слаби, јер би иначе значило веровати, да је Јапан ушао у рат једино, да га посматра.

НЕМА ОФАНЗИВЕ

Париз. — »Тан« коментаришући и последње немачке покушаје на западном фронту, каже, да се ти покушаји не могу сматрати као пре-

дигра једне озбиљне офанзиве.

»Час офанзиве — пише »Тан« — није још куцнуо. Све докле напредовање у Русију траје, мало је вероватно, да Немци ризикују опасне операције на западном фронту, и зато покушаји имају само карактер диверзије.

НАРОДНИ ПОКРЕТ

Атина. — Телеграф ишу из Петрограда »Патрису« да су социјалести објавили један манифест којим одбијају немачке услове и позивају раднике, сељаке и војнике да енергично одбију непријатеља.

МОЋНО ОРУЖЈЕ

Њујорк. — Прокламација председника Вилзона, којом се и увоз и извоз ставља под најстрожију контролу, ослободиће милионе тонаже, који ће у будуће служити за пренос трупа и намирница у Француску. Осим овога непосредног практичног резултата, ова ће мера дати Вилзону најмоћније оружје против Немачке. Захваљујући овој контроли увоза и извоза, моћи ће после рата да се зада смртни удар немачкој трговини.

Извештај Биро-а за увоз гласи:

»Никаква трговина, наравно, не постоји између Сједињених Држава и држава, са којима смо у рату.

За несрећу, захваљујући својој проницавости, наши непријатељи, у току дугогодишњег припремања, поставили су на свим тачкама света своје људе и основали трговачке куће, чија је једина функција, да бране немачке интересе.

Што је пак још више за-

жаљење, то је, да су сличне агенције постојале и код нас.

Њихов начин рада, окретност и њихови методи су изванредни, али агенцијима је једини циљ, да снабдевају наше непријатеље, упркос блока, или да ставе у резерву трговачку робу, како би је после рата отпремили непријатељу.

Биро додаје, да ће мере, које Вилзон предузима уништити све ове изворе непријатељске активности; и стиопштава трговачким кућама и особама, које су пре рата показале мало симпатије према заштити америчке трговине, да је то да узвојена ова политика: »Од свих другим штитити наше војнике, без обзира на ма које засебне интересе«.

ПОТОПЉЕНИ СУМАРЕНИ

Лондон. (Т. Б. Ж.)— Јапански званичан извештај јавља, да јапански контраторпиљери, придодати као пратиоци у Средоземном Мору, за време путовања сели су и потопили неколико непријатељских сумарена 30 јануара и 6 фебруара.

УЗБУНА У ШВЕДСКОЈ

Штокхолм (Т. Б. Ж.)— Окупација Аландских острва, коју је извршила Немачка, изазвала је у Шведској праву буру. Шведска штампа је врло раздражена држањем Немачке. Овде се верује да се кроз овај поступак види намера Немачке да та острва задржи стално за себе.

Аланди су група од 300 острвца на улазу у Ботнички Залив између Шведске и Финске. Највеће се налази на 25 миља од швед-

на земљи и у паклу. Тада Федерико извади из чепа једне катке, које је увек носио са собом и рече:

— Учитељу, учините да добијем насигурно, кадгод играм с овим картама.

— Нека буде тако. А свети Петар својећи позади Федерика циплу му:

— Зар о томе мислиш, несрећни грешниче? Треба да молиш Учитеља за спасење своје душе.

— О томе мало бринем! одговори Федерико.

— Имаш на избор још две милости, рече Исусе Христос.

— Учитељу, настави домаћин, кад сте већ тако добри, онда учините да слаки, који се попио на кајсију, која се налази горед својих врата, не може сићи с ње без мога допуштења.

(Наставиће се)

ФЕЛТОН

Проспер Мериме:

ФЕДЕРИГО

Живео је некад млад племић по имену Федерико. Он је био леп, фин, предусретљив и добродушан али сувише раскалашан: волео је страсно карту, вино и жене, нарочито карту. Он се никада није не задео, и походио је прве једино зато да би добио прилику да и тамо згреша. Деси се тако једном, да Федерико, узевши на картама све до последње паре дванаесторице племенитих младих, који после тога постадоше разбојници и изгинуше без поклања у крвавом окршају са краљевим кондотерима, одмах после тога и сам изгуби, не само сву добит,

већ и све своје имање сем малог добарца иза брежуљка Каве, куда се повуче, да би прикрио своју сиротињу.

Он проведе три године у самоћи, дању ловећи а ноћу играјући ломбер са својим закупцем. Једном, када се врати кући из лова, који му је био најобилнији за све то време, Исусе Христос у друштву дванаест апостола, закуца на његова врата и замоли за гостопримство. Федерико, који је имао племениту душу, био је рад гостима у такав дан, када их је имао чиме угостити. Он уведе путнике у свој дом са највећом љубавношћу, понуди им да

једу и пију и замоли их да му опросте што их, због изненадног доласка, не може примити како треба.

Спаситељ, који је знао да се нађе у таквим приликама, опрости Федерику ту малу манифестацију сујете због његовог »срдечног гостопримства«.

— Ми ћемо се задовољити оним што имате, рече он Федерику, али само наредите да се вечера спреми што пре; већ је доцкан а ево, овај човек је врло гладан, додаде он, показујући на светог Петра.

Федерико није чекао да се молба понови и желећи да гостима понуди нешто више, осим дивљачи, нареди закупцу да закоље последње јаренце, које је било одмах метнуто на ражав.

Када је вечера била готова и сви већ седели за

столом, Федерико је могао бити незадовољан само тиме што му вино није било баш најбоље.

О он рече Исусе: — Господару, вино ми није баш најбоље, али сам га зато дао од срца.

На те речи Господ наш опроба вино и не даде за право Федерику.

— Не брините. Ваше је вино дивно. Ево и он ће то потврдити.

Св. Петар окусивши вино изјави, да је оно прелепо и замоли домаћина да и он испије.

Федерико, који је све то примио као обичну љубавност, у толико је мање противуречно апостоли; али како се изненади, кад виде да је вино боље од свих оних, која је пио у своје најсрећније доба. Сетивши се по томе чуду да је близу Спаситеља, од одмах у-

стаде као недостојан даручача у овоме светом друштву, али му Господ нареди да понова седне, и Федерико, без непотребног нећкања, послуша. После ручка, за време кога су закупац и његова жена послуживали, Исусе Христос е апостолима повуче се у за њих спремилене одаје. Федерико пак закупац оставиши сами, почеше своју обичну партију ломбера, испијајући уз то остатак чудноватог вина.

Другог дана, кад свети путници савшоше у гостинску собу са домаћином куће, Исусе Христос рече Федерику:

— Ми смо веома задовољни дочеком, који си нам приредио, и хоћемо да ти заблагодаримо на њему. Ишти од нас три милости, које сам извери, и ове ће бити испуњене, јер ниси даи свака власт на лебу,

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ
Источно од Мезе Французи су извршили упркос снежне, мекаве један већи испад у немачке ровове код Карлосе. Француске су трупе продрле до четврте немачке линије на фронту од 1200 метара и у дубину до 500 метара. У току овог испада, Немци су извршили један против напад на француски леви бок, али су били одбијени после огорчене борбе, у којој су Немци претрпели осетне губитке. Заробили смо преко 150 људи.

У високом Алзасу врло јака артиљеријска активност на појединим секторима. Французи су зауставили један немачки покушај на француске ровове источно од Ларгицена.

Извештај штаба Ис-

точне Војске. — Артиљеријски двобој северно од Витоља. Српска артиљерија растерала је непријатељска радничка одељења.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Извршили смо прошле ноћи са успехом више испада на разне тачке фронта. Аустралиске трупе су продрле у немачке ровове код Варнетона, уништиле више заклона, убиле око 50 војника и одвукле 11 заробљеника и један митраљез. И на неколико других тачака наше су трупе продрле у немачке положаје, добиле заробљенике и митраљезе.

Велика непријатељска активност код Ленса.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Дуж целог фронта обострана умерена артиљеријска акција, а на доњој Пјави пушкарна и митраљеска ватра.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ШТОКХОЛМ. — Шведска влада је упутила Немачкој ноту којом енергично протестује против окупације Аландских острва.

Илебург. — Бела гарда отела је од Црвене гарде Вархаус у источној Финској и задржала око хиљаду људи. Борба око ове базе водила се већ три недеље.

Штокхолм. — На јучерашњој седници шведске скупштине, посланик Пригер, шеф конзервативаца питао је, да ли се влада још увек противи слању оружја у Финску.

Сенатор Тиар питао је у шведском горњем дому, да ли влада мисли да одмах пошаље своју војничку помоћ становништву архипелага у Финском Заливу.

Берн. — Немачке војничке операције према Русији прекинуте су.

Берн. — Немачка социјалистичка штампа напада садашњу немачку владу, оптужујући је, да је сувише запојена империјалистичким идејама.

Лондон. — Аустријска се криза све више заоштрава услед опозиције пољских посланика, који оптужују владу, да потпомаже политику одвајања Холма од Краљевине Пољске.

Сајдлер је имао разговор са свим словенским посланицима.

Берн. — Пангерманисте и немачка војничка странка пишу за Бугарску, а независни социјалисте и »Лајпцигер Нахрихтенс« одлучно су противни гледишту у Софији у погледу Добруце и Македоније и кажу да су Бугари ненасити као и Пруси.

Париз. — Савезници су изјавили јапанској влади, да усвајају привремену окупацију Сибира. И интервенција Кине је на прагу.

ЛОНДОН. — Јављају из Токиа, да је Микадо прихватио мандат, који су савезници дали Јапану, да интервенише у Русији.

Енглески војнички кругови уверавају да ће јапанска интервенција с места отпочети. Још се не зна, у којој ће се форми она изводити и да ли ће обухватити само Манџурију и Сибир. Савезници имају потпуно поверење у помоћ Јапана и у важност ове интервенције, за коју се Јапан већ месецима грозничаво спремао.

ДЕПЕШЕ „НАРОДА“

Атина. — Из Париза јављају »Патрису«, да је Кина тражила од савезника обавештење, да ли може интервенисати у Сибиру.

Атина. — Из Лондона: Бивши енглески заробљеници у Немачкој, причају по повратку из ропства, да су енглески авијатичари били пре шест месеци направили тако огромну штету у Франкфурту и Манхајму да је влада забранила објављивање ма каквих детаља у штампи.

Атина. — Из Париза: Француска штампа објављује својеручна писма бившег руског цара, упућена Поенкареу, у којима цар каже да ће евентуална револуција у Русији бити за руски народ велика несрећа.

Атина. — Грчки краљ Александар путује за Халкис а затим за Пелопонез.

Атина. — Генерал Христодуло путује у Париз и носи важна својеручна писма.

Битци», имали да достојно прикажу у приповетци овај рат — бавио се и преводилачким прелазом. Једну од последњих ствари те врсте, коју је и он сам био наменио »Народу«, данас по његово објављивању у фељтону.

ХЛЕБ У БОЈИНУ

Грчко министарство снабдевања објављује да је утоварено још две хиљаде црнова брашна за Солун.

ЕНГЛЕСКА ПОМОЋ

Овадшња команда енглеских трупа предала је грчком одбору за помоћ пострадалима од солунског пожара 26657 драхми. Ова је сума скупљена од продаје слика из пожара а међу енглеским војницима и официрима.

ЧИТУЉА

Јуче после подне умро је Света Милошевић, типограф и дугогодишњи фактор у штампарији Браће Савића. Покојни Света је оставио за собом жену и своју малу ћерчицу, коју је неизмерно волео.

Бог да му душу прости.

ГЛАД У ТРСТУ

Рим. — Италијански листови објављују писма, која је једна талијанска дама, која је остала у Трсту, писала својој сестри.

Становнике Трста свела је глад на жалосни степен изанурености.

Жене просто не маре да изађу из куће, да не гледају, у каквом се стању налазе њихови пријатељи и познаници.

Лица, која морају налити да набаве храну, морају ићи у шест сати у јутро и собом носити столицу, да се одмарају од 6 до 8 сати дугог чекања, а да опет ништа не купе.

Цене животињских намирница су баснословне.

Аустријске власти из мржње према становништву, занемарују крајеве, у којима живе Талијани.

Горица, Кормона и Градо страшно трпе и уздишу за временом талијанске окупације.

Исти аустријски листови морају признати жалосне прилике, у којима се налази Горица.

»Тагеспост« пише да у Горици већ петнајест дана нема хлеба.

НОВЧАНЕ ПОШИЉКЕ ЗА КРАЈЕВЕ ПОД БУГАРИМА

Нишка агентура Бугарске Народне Банке позива преко вишких новина ова лица да подигну новац, рачунајући суме у левима, који је на њихову адресу упућен.

НИШ:

Петар Докошница, за породицу Обрада Грујића, 329-40, Драгомир Илије Илића, адвоката, 187.—, Марија Рабреновић, у кући Мике Н. Топевића, 450.—, Анка Спасовић, инжењер, 525.—, Савка Драг. Петровић, 450.—, Васка Манчевић Коцевић, трг., за Лепосаву Чед. Тодоровића,

гледу Румуније изјавио да се од ње још пре евакуације њених територија мора наплатити велика ратна оштета.

Француска штампа, коментаришући овај говор, каже да је Штрајсман био много умешан у маневре немачке међу Фламанима.

Независни социјалиста Хер Фогт, говорећи о немачком нападу на Русију изјавио је: »Рат који ми водимо противу земље без одбране, то је највећа срамота.«

ЗА СЛОБОДУ

»Словенац« и »Словенски Народ« објавили су једну резолуцију коју је потписало 10.600 словенских жена и девојка у Љубљани. Садржај резолуције гласи:

»Свесне своје дужности, да чувамо словеначко огњиште, захтевамо: да наш мили народ буде уједињен и да добије своју слободу и независност.

Ми хоћемо, да наша деца буду срећни и слободни грађани слободне Југославије.«

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ЗА НАШЕ УВОЗНИКЕ

На основу споразума са Савезничком Мешовитом Комисијом у Солуну, образован је у Солуну Српски Одбор за регулисање увоза у Солун и његову позадину.

Задатак је Одбора да помаже Савезничку Комисију, у циљу давања дозвола нашим трговцима, који намеравају увозити робу у Солун и даље преко Солуна, и то:

За робу која је намењена за слободан промет у Солуну и околини; за робу која је намењена за продају нашим избеглицама и нашим савезничким војним обвезницима; и за робу која је намењена за продају у нашим реокупираним областима и за продају у Србији после рата.

Сви они који намеравају увозити робу у Солун имају се писмено обратити поменутом Одбору (преко нашег генералног конзулата у Солуну). У пријави се мора означити: име молиода и његово занимање; врста и количина робе коју жели увести; земља где намерава купити робу; и да ли ће купљену робу продавати у Солуну у слободном промету или нашим избеглицама и војним обвезницима или у нашим реокупираним крајевима односно у Србији после рата.

СЕОБА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Пре неколико дана донета је одлука, да се из досадањих просторија преселе ђаци српских Основних Школа Солунских у ново подигнуте бараке у близини Марсовог Поља, на једном од старих напуштених турских гробљашта.

Поводом овога, ђачки родитељи поднели су писмену представку Делегату Министра Просвете, и молили, да ту сеобу обустави, пошто су бараке још недовршене, а и кад би то биле, по све су неугодне за здравље деце. Оне не задовољавају основне утлове хигијенске, а осталима и да се не помиње.

Још није донето никакво решење по овој представи; али и без ње, надамо се, да ће надлежни водити озбиљну бригу о здрављу и школовању нашег подмлатка.

НОВЧАНЕ ПОШИЉКЕ

Од данас почиње да излази у »Народу« најновији списак лица из крајева под Бугарском, којима су приспеле новчане пошиљке. Списак је велики и излазиће неколико дана. Лица, означена у њему, су из Ниша, Пирота, Неготина, Пожаревца, Бољевца, и њихове околине.

ЧИТАОЦИМА

Никола Г. Даничић, чијом је смрћу нестало једнога од оних, који би, судећи по његовој »Церкој